

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВА ЯК ВАЖЛИВИЙ АСПЕКТ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

Постановка проблеми. Інноваційний розвиток економіки сьогодні став одним з найважливіших понять в сфері соціально-економічних наук, центральною темою серед науковців та спеціалістів-практиків. Враховуючи попит на більш чітке розуміння сучасного змісту цього поняття, постала гостра необхідність в отриманні найбільш повної інформації щодо способів формування інноваційного економічного простору сучасного світу з урахуванням специфіки інноваційного розвитку окремо взятої країни (регіону) та можливістю практичного залучення його до різних аспектів і складових економіки та суспільства в цілому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Поняття «інноваційний розвиток» не передбачає великої кількості визначень, а точніше – практично відсутні спроби щодо визначення сутнісного розуміння цього поняття. Це тільки підкреслює складність та багатогранність окресленого явища. Серед науковців, які досліджують питання інноваційного розвитку підприємства, можна виділити таких фахівців: Амоша О.І., Гейець В.М., Бажал Ю.М., Гавкалова Н.Л., Гриньова В.М., Крупка М.І., Онишко С.В., Гриньов А.В., Йохна М.А., Стадник М.В., Ілляшенко С.М., Колот А.М., Говоруха Ж.А., Волков О.І., Кузьмін О.Є., Космидайло І.В., Федулова Л.І. та ін. І хоча концепція «інноваційний розвиток», чи її окремо взятого елемента, досліджувалася в сфері економічних наук досить давно та багатогранно, на період сьогодення, це явище залишається не зовсім зрозумілим і чітким з точки зору його фактичного

* Науковий керівник: Мороз О.О. – д.е.н., професор

використання. Це свідчить про те, що на сьогоднішній день не має чіткого та одноставно сформованого визначення «інноваційного розвитку підприємства», яке буде у рівній мірі використовуватися згідно різних обставин.

Постановка завдання. Метою дослідження є визначення сутнісного розуміння поняття «інноваційний розвиток підприємства» на основі аналізу наукових підходів та теорій інноватики.

Виклад основного матеріалу дослідження. Проведений аналіз науково-методологічної літератури показав обмеженість досліджень щодо сутнісного розуміння парадигми «інноваційний розвиток підприємства», але, в свою чергу, цей факт не свідчить про повну відсутність науково-методологічної бази для його подальшого визначення та обґрунтування. Як відомо, будь-яке наукове поняття базується на основних положеннях теорій, що характеризують всебічні підходи до окресленого явища. Аналіз теорій інноваційного розвитку показав, що об'єктивною основою глобальних радикальних змін, що відбулися на рубежі ХХ–ХХІ ст. у всіх сферах суспільного життя, є пришвидшення науково-технологічного прогресу та активізація інноваційної діяльності. НТП як чинник економічного розвитку розглядався практично всіма економічними школами, серед яких слід зазначити класичну і неокласичну економічну теорію, маржиналізм, кейнсіанство, некейнсіанство, інституціоналізм, концепції науково-технічного прогресу і неотехнологічні теорії [1], які наприкінці 80-х років ХХ століття дозволили сформуванню сучасний науковий напрямок – інноватика. Цей науковий напрямок розглядає у сукупності всі поєднання між собою поняття, що стосуються інновації з позиції теоретико-методологічного та прикладного підходів. Таким чином, складність даної проблематики викликала до життя різні концепції, кожна з яких акцентує увагу на дослідженні того або іншого її аспекту [2].

Отже, при дослідженні сутнісного розуміння поняття «інноваційний розвиток підприємства» були враховані підходи різних економічних теорій, які, з нашої точки зору, в найбільшій мірі визначають саме якісну природу інноваційного розвитку.

Узагальнення досліджень різних наукових поглядів та теорій [2; 3; 4; 5; 6] до процесу інноваційного розвитку підприємства, навіть, без чіткого посилання на окреслене поняття у вигляді стійкого словосполучення, в ретроспективному аналізі його розвитку представлено в табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Ретроспективний аналіз наукових підходів та теорій щодо базових положень процесу інноваційного розвитку на підприємстві

Науковий підхід // Теорія	Характеристика змісту наукового підходу // теорії	Як стосується поняття «інноваційний розвиток» на сучасному етапі розвитку економіки
1	2	3
Циклічність розвитку промисловості	Ґрунтується на теорії ринку М.І. Туган-Барановського про розширення виробництва в результаті впровадження інноваційного продукту і закономірностей циклічності зміни процесів розвитку виробництва за рахунок наявності позичкового капіталу.	З урахування цього положення сучасний етап розвитку світової економіки характеризується якісними змінами зростання, які можливі лише за рахунок впровадження нових ідей, технологій, продуктів тощо. Це може забезпечити лише така хвиля інноваційного розвитку – інтенсивних нововведень на рівні підприємств, які формують різні сфери економіки, що здатна діяти протягом довгострокового періоду та буде стимулювати зростання економіки в наступні періоду її розвитку. Інтенсивний інноваційний розвиток потребує відповідного інвестиційного фінансування, а отже наявність інвестиційних ресурсів дозволяють сформувати позичковий капітал в структурі загального капіталу підприємства, яке впроваджує інноваційні розробки. Це дозволяє підприємству самостійно вирішувати питання витрат на здійснення інноваційних процесів: удосконалення основних засобів, розвиток нематеріальних активів тощо (до моменту отримання ефективного результату – т.т. до настання виробничої кризи).
	А. Шпітгофа розширив цей підхід, де виявив причини закінчення фази піднесення у виробництві, що базується на використанні позичкового капіталу та його наявності. Новий розвиток виробництва пов'язував з інвестуванням в оновлені виробничі засоби, які відповідають новим технологічним досягненням, що дозволяють освоювати нові ринки збуту продукції.	

1	2	3
Теорія циклу	Й. Шумпетер удосконалив підходи до циклічності розвитку економіки і вивів теорію циклу. Але в основу теорії покладено тільки інновації, як «процес творчого руйнування», а зміни на підприємстві пов'язував не з появою нових технологій або продуктів, які з'являлися завдяки процесу інвестування в нову технологічну базу підприємства, а за рахунок нових структурних змін поруч зі старою базою діяльності підприємства.	Утримати темпи зростання економіки після вичерпання потенціалу посткризового відновлення неможливо лише на інвестиційній основі приросту капіталовкладень без структурної перебудови, тобто без переорієнтації на галузі, що збільшують граничну продуктивність капіталу (інноваційні галузі). Схильність до інновацій посилюється тоді, коли віддача від інвестицій в системі виробництва стає недопустимо маленькою, тобто в період криз [7]. Так, інноваційний розвиток підприємства потребує узгодженості між відповідностями до потреб розвитку суспільства і можливості забезпечення цих вимог.
Теорія коливання	М. Кондратьєв розробив теорію великих циклів господарської кон'юнктури, за якою було виділено три види коливання хвиль на рівні підприємств з огляду загального розвитку економіки: - короткі (тривалістю 3 – 3,5 років); - торгово-промислові (середні цикли – 7 – 11 років); - великі цикли (48- 55 років).	Оскільки природу циклічного процесу визначає якісний перехід системи від одного до іншого стану відносної рівноваги, природа економічної циклічності тісно пов'язана з перебігом системного інноваційного процесу – хвилями інновацій [7]. Отже, необхідно враховувати закономірності процесів інноваційного розвитку в залежності від типу і галузі функціонування підприємства.
Теорія диверсифікації	Теорія базується на основі положень про конкуренцію (за М. Портером) галузей промисловості, що характеризується інноваційним рівнем розвитку промислових підприємств певної галузі у всіх сферах організаційно-функціональної діяльності останніх.	Конкуренція вимагає дослідження потреб споживачів, а це передбачає їх задоволення через удосконалення або введення нового продукту, що, в свою чергу, вимагає впровадження нововведень в процес виробництва, а отже спричиняє його подальший інноваційний розвиток, як «взаємопов'язаний комплекс дій, спрямований на зміцнення життєдіяльності і конкурентоспроможності підприємства» [8] (реалізація стратегії)
Теорія нововведень	Герхард Менш акцентує увагу на впровадженні нововведень в діяльності підприємства у взаємозв'язку зі зміною кризових процесів та етапів розвитку економіки в цілому. Інноваційні процеси на підприємстві знаходяться під значним впливом існуючого механізму державного регулювання інноваційною діяльністю підприємств-новаторів.	Як вважають, проблеми із визначенням інноваційної стратегії та криза інноваційного розвитку в Україні і в ряді країн виникають тому, що не враховуються особливості розвитку кожного окремого ієрархічного рівня економічної системи [7]. Вітчизняне підприємство на сучасному етапі розвитку економіки країни не забезпечується ефективною інфраструктурою регулювання та управління інноваційним розвитком на підприємстві з урахуванням особливостей національної інноваційної системи та світових інноваційних тенденцій, а також відсутністю можливостей ефективно забезпечувати оновлення інтелектуальної та матеріальної бази на підприємстві.

Продовження таблиці 1.1

1	2	3
Теорія інноваційної економіки	<p>Пітер Друкер виділив існування нової інноваційної економіки з початку 90-х рр. XX ст.</p> <p>Основні положення теорії:</p> <ul style="list-style-type: none"> - наявність нових рішень в усіх продуктах та послугах, що поступають на ринок; - основною ланкою виділяється суб'єкт інноваційних зрушень – окремо взяте підприємство-новатор, яке самостійно реалізує та бере особисту відповідальність за інноваційні впровадження; - основна увага приділяється залученню науково-технологічних капіталовкладень та розвитку інтелектуальної (нематеріально активної) сфери функціонування підприємства; - розвиток сприятливого інвестиційно-податкового клімату в процесі формування державної інноваційної політики. 	<p>Інноваційний розвиток підприємства характеризується наступними чинниками:</p> <ul style="list-style-type: none"> - передбачає інноваційні зміни в якійсь характеристикі продукції; - наявність механізму управління інноваційними процесами відповідно до вимог та можливостей окремо взятого підприємства; - підвищення ролі інтелектуального капіталу; залежність від існуючої державної інноваційної політики.
Соціально-психологічна теорія нововведень	<p>Х. Барнет, Є. Вітте, Е. Денісон є основою поклали людські відносини під час управління інноваційною діяльністю на підприємстві.</p> <p>Розглядається процес взаємодії між органами управління на рівні держави, бізнес-структурами та фахівцями-новаторами, аналізуються умови впровадження інновацій на підприємстві з урахуванням визначених взаємовідносин.</p>	<p>Згідно зазначеної теорії інноваційний розвиток підприємства здійснюється на мікрорівні і базується на соціальному аспекті взаємовідносин окремо взятого підприємства.</p>
Сучасні теорії інноваційного розвитку	<p>Акцентують увагу на прагненні людей до накопичення знань та залежності економічного зростання країни від інноваційної активності підприємницьких структур.</p> <p>У теоріях обґрунтовано, що інновації є основою економічного розвитку.</p> <p>Застосування основних положень теорії дифузії (поширення) інновацій:</p> <p>1. Модель «дифузії нововведень» Т. Хегер-странда.</p>	<p>Перераховані теорії показують особливості просторового та часового розповсюдження інноваційних змін від інноваційного осередку до інноваційної діяльності на певному підприємстві, що характеризує його інноваційний розвиток в поєднанні з умовами, які надають можливості такого розповсюдження та окреслюють ступінь сприятливості на підприємстві до інноваційних дій.</p>

1	2	3
Сучасні теорії інноваційного розвитку	<p>2. Схема «просторової дифузії» П. Хаггета, згідно з якою зміни в більшості випадків не настають одночасно у всіх точках, а починаються у невеликій кількості місць, від яких поширюються до інших.</p> <p>3. Теорія Е. Роджерса охоплює процес ухвалення рішення щодо використання інновації, індивідуальну сприйнятливість інновацій, норму та властивості сприйняття.</p> <p>Е. Роджерс стверджує, що процеси дифузії можуть бути представлені S-подібною функцією, яка має три фази розвитку: формування бази розвитку (повільне зростання), різке зростання, насичення (повільне зростання). При цьому швидкість дифузії інновацій визначається такими факторами, як: відносні переваги інновації, сумісність інновації, складність інновації, простота апробації інновації, комунікативність інновації [4].</p>	

Проведений аналіз теоретичного підґрунтя щодо визначення сутнісного розуміння поняття «інноваційний розвиток підприємства» на основі базових теорій інноватики показав, що кожна з окреслених теорій інноватики з різних аспектів характеризує інноваційний розвиток підприємства та визначає основні фактори впливу на цей процес.

Так, теорія циклічності розвитку промисловості характеризує інноваційний розвиток підприємства як інноваційну діяльність, що дає інноваційний результат у вигляді ефективних якісних змін, які впливають на загальний розвиток промисловості, яка забезпечується за рахунок інвестиційного фінансування, та передбачає наявність певного механізму реалізації інноваційних дій в межах окремо взятого підприємства. Таким чином, інноваційний розвиток підприємства, в даному випадку, залежить від факторів ресурсного забезпечення, зовнішніх та внутрішніх факторів впливу.

Теорія циклу та теорія коливання хвиль характеризує інноваційний розвиток підприємства відповідно до потреб розвитку суспільства та узгодженості між структурою діючої економічної системи в країні, наявністю ресурсної бази в «інноваційній галузі», в якій підприємство може реалізувати

свої інновації з урахуванням загальних законів розвитку економіки, динамічності її руху «уперед» та в залежності від типу галузі та функціонування підприємства. Тут також відчувається вплив рівня макроекономічного розвитку суспільства, рівня ресурсного забезпечення, внутрішніх факторів розвитку галузевого підприємства, державної системи управління економікою, а отже - зовнішніх факторів впливу.

Теорія диверсифікації визначає інноваційний розвиток підприємства в системі менеджменту підприємства, через визначення стратегії функціонування. Отже, основним фактором впливу на інноваційний розвиток визначається внутрішні фактори впливу на підприємстві.

При розгляді теорії нововведень ключовим аспектом можливості реалізації інноваційного розвитку підприємства є наявність в державі такої інноваційної системи, що здатна на всіх рівнях інституціонального регулювання забезпечити сприятливі умови здійснення інноваційної діяльності на підприємстві. Так, основним фактором впливу на інноваційний розвиток можливо визначити зовнішній фактор впливу – систему державного регулювання інноваційним процес на підприємстві.

Теорія інноваційної економіки фактично поєднує всі вище перераховані характеристики інноваційного розвитку підприємства і конкретизує де або за рахунок чого можливі інноваційні зміни. Отже, основними характеристиками інноваційного розвитку підприємства визначаються: зміна в якості продукції; наявність механізму управління інноваційними процесами; виділення окремо в ресурсній базі нематеріальних активів та особливо продукт інтелектуальної праці людини; наявність певної державної інноваційної політики. Таким чином, поєднуються всі вище перераховані фактори впливу на інноваційний розвиток підприємства: зовнішні та внутрішні фактори, наявність ресурсної, у тому числі, інтелектуальної бази, зміна показників на мікрорівні, що забезпечується державною системою регулювання, яка в свою чергу відображає макрорівень розвитку в країні.

Теорія соціально-психологічних нововведень показує можливості інноваційного розвитку підприємства при умові узгодженості між усіма ланками учасників цього процесу: державної системи регулювання, існуючої структури менеджменту на підприємстві, яка, в свою чергу, забезпечує соціальну підтримку та мотивує ініціатора інноваційного процесу на підприємстві. В даному випадку додається фактор соціального впливу на ініціюючого учасника інноваційного розвитку, тобто персонал підприємства.

Сучасні теорії інноваційного розвитку показують, що крім вище перерахованих існує також фактор узгодженості між можливостями підприємства, рівнем його розвитку та умовами для здійснення інноваційних дій на підприємстві, що підкорюються законам функціональної залежності від місця виникнення інновації та етапів її розповсюдження за часом у просторі.

Досить незначна кількість тлумачення парадигми «інноваційний розвиток підприємства» не дає можливості в повній мірі проаналізувати розвиток сутнісного розуміння цього поняття в науково-методологічній літературі та визначити ступінь відповідності економічного змісту окресленого концепту до сучасних умов господарювання підприємств в глобалізованому економічному просторі. Але треба зазначити, що протягом останніх років була зроблена послідовна спроба російськими науковцями вирішити цю проблему в економічній науці. Так, Заглуміна Н.А вводить визначення інноваційного розвитку підприємства в двох взаємопов'язаних аспектах:

- 1) як цілеспрямоване неухильне підвищення конкурентоспроможності та економічної ефективності підприємства, що має якісний характер і заснований на інтенсивних факторах розвитку – знаннях, інформації, передових технологіях;

- 2) як цілеспрямоване постійне вдосконалення і підвищення ефективності власне інноваційної діяльності підприємства.

Відповідно інноваційний розвиток підприємства як економічна категорія являє собою сукупність відносин, що виникають в ході цілеспрямованого підвищення економічної ефективності та конкурентоспроможності організації

на основі інновацій [9].

Отже, дане визначення поняття «інноваційний розвиток підприємства» часткового окреслюється зовнішніми факторами впливу, що базуються на залежності підприємства від можливостей технологічного розвитку, наявності відповідної інформації щодо існуючих інноваційних досягнень в певній галузі промисловості. Також робиться спроба виділити соціальних чинник впливу, який заснований на можливості інтелектуального забезпечення реалізації інноваційних процесів на підприємстві за рахунок розвитку персоналу. Висувається фактор впливу на мікрорівні без його конкретизації: забезпечення показників ефективності функціонування підприємства за рахунок наявності конкурентоспроможної за своїми якісними показниками продукції підприємства, що забезпечується системою внутрішніх відносин організаційної структури на підприємстві.

На мою думку, визначення автором складових факторів впливу на інноваційний розвиток підприємства, характеризує цей процес лише частково і навіть не з позиції двох аспектів, а має змістовне навантаження лише на внутрішній фактор впливу, який залежить від системи менеджменту підприємства. Таким чином, на мою думку, реалізація інноваційних дій на підприємстві, за Заглуміною Н.А, залежить від визначення стратегічних напрямків досягнення інноваційної мети керівництва підприємства за умови наявності відповідних ресурсів забезпечення інноваційного процесу (інформації, інтелектуальної бази своїх працівників, вибору стратегії конкурентоспроможності підприємства, залучення передових технологій для реалізації інноваційного проекту). Наявність чітко визначеного механізму реалізації інноваційного процесу за умови прорахунку його ефективності в процесі реалізації конкурентоспроможної продукції/послуг підприємства дає можливість в подальшому здійснювати цілеспрямований процес підтримки ефективного функціонування підприємства в результаті постійного удосконалення, як базових технічних можливостей підприємства, так і технологічних якостей своєї продукції. Отже, таке визначення поняття

«інноваційний розвиток підприємства» не суперечить сутнісному розумінню його економічного змісту, але є обмеженим за своїм навантаженням з причини виділення фактично одного фактору впливу на досліджуване явище з залученням елементів інших факторів впливу без їх конкретизації та розширення.

Інший сучасний російський науковець Федосеева Т.А. визначає інноваційний розвиток «як економічне зростання господарюючого суб'єкта на основі розробки і реалізації нових або поліпшуючих технологій. Рівень інноваційного розвитку визначається ресурсною складовою інноваційного процесу (інноваційним потенціалом), так і ефективністю трансферу інноваційних технологій» [10].

Близьке за своїм змістовним навантаженням визначення поняття «інноваційний розвиток підприємства» до вище зазначеного дає Касс Є.М. Так, під інноваційним розвитком підприємства розуміється «ланцюг реалізованих нововведень, який пов'язаний з трансформацією наукових знань, ідей, відкриттів та існуючих технологій в нові або удосконалені продукти, а також в ході реалізації якого формується модель розвитку, перетворення і використання громадських, природних і економічних ресурсів» [11].

На мій погляд, дані визначення інноваційного розвитку більше характеризують інноваційний результат від впровадження інновацій на підприємстві і ті умови, що можуть забезпечити ефективність впровадження інновацій. Ці визначення, взагалі, є досить обмеженими щодо сутнісного розуміння явища «інноваційний розвиток підприємства» і не розкривають масштабності змісту досить складного за економічним оцінюванням категоріального поняття.

На мою думку, досить глибоку характеристику окресленого поняття «інноваційний розвиток підприємства» (якщо враховувати сукупність нижче приведених визначень) можна надати на основі визначень вітчизняних науковців Сай Л.П., Підкамінного І.М. та Ціпуринди В.С. Так, варто відмітити, що «...інноваційний розвиток підприємств різних організаційно-правових форм

є складовою частиною інноваційного розвитку економіки і важливим аспектом удосконалення виробничих відносин, що знаходить своє відображення: в оновленні складу основних фондів та в покращенні їх використання як на стадії формування, так і на стадії науково-технічної підготовки виробництва (НТПВ); у розвитку робочої сили; у вдосконаленні відносин із зовнішнім середовищем, зокрема з органами державного управління і регулювання економіки, а також шляхом інституційних перетворень. Для підприємства інноваційний розвиток означає забезпечення виробництва конкурентоспроможної продукції та надання послуг на визначених сегментах ринку. Реалізація таких завдань вимагає забезпечення підприємства усіма видами ресурсів і досягнення найкращого їх використання» [12].

Крім цього, в процесі взаємодії різних організаційно-функціональних структур, які причетні до здійснення інноваційного процесу на підприємстві, і в якому, на сучасному етапі розвитку економіки, постійно відбувається «...процес систематичних динамічних перетворень, трансформацій його підсистем в межах встановлених підприємством стратегічних цілей для забезпечення сталого інноваційного розвитку. ... проблемою інноваційного розвитку є раціоналізація та інтеграція всіх процесів в системі управління підприємством. Це пояснюється, з одного боку, множиною багаторівневих цілей об'єктів і суб'єктів управління, які повинні мати високий рівень узгодженості, а з іншого, – складністю їх гармонізації. ... Інноваційний розвиток – це шлях, який базується на поглибленні поєднання цілей підприємства, його підсистем, цілей кожної особистості, яка працює в колективі, вдосконаленні її діяльності, вдосконаленні бізнес-процесів для досягнення загальних стратегічних цілей» [13].

Таким чином, проведений аналіз теорій інноватики та вище приведені визначення надають можливість сформулювати фактори впливу на інноваційний розвиток підприємства та зосередити увагу на всіх аспектах, які характеризують здійснення інноваційного процесу на підприємстві за умови його подальшого ефективного розвитку:

- глобалізація економічних процесів;
- високий рівень конкуренції на ринку;
- нестабільність розвитку економічних процесів на макро- та мікро- рівнях;
- загроза наявності не модернізованої продукції;
- рівень відповідності продукції/послуг підприємства відповідно до уподобань та смаків споживацького сегменту ринку;
- вплив життєвих циклів розвитку економіки та окремого підприємства;
- зовнішні чинники впливу: законодавча система регулювання; існуюча інституціональна система регулювання; податкове регулювання; існуюча система державної інноваційної політики;
- внутрішні чинники впливу: рівень ресурсного забезпечення; фінансово-економічні чинники; соціальні чинники; механізм управління інноваційним процесом;
- функціональна залежність розповсюдження: просторова та за часом реалізації.

Наведені фактори впливу на інноваційний розвиток підприємства передбачають реалізацію цього процесу при умові позитивного впливу сукупності всіх зазначених факторів на його діяльність, що, в свою чергу, визначає явище синергізму інноваційного розвитку. Треба зазначити, що саме поняття «синергетики» вказує на наявність нестійкого, непослідовного процесу в інноваційному розвитку підприємства, але всі дії, які призводять до якісних змін у параметрах його продукції/послуг, в подальшому відображають новий стан та потенціал інноваційного розвитку підприємства.

Отже, **інноваційний розвиток підприємства** – це процес цілеспрямованого, послідовного руху підприємства до збалансованого інноваційного стану під впливом синергетичної дії зовнішніх та внутрішніх факторів, що визначають стійкість організаційно-функціональної системи підприємства в умовах ринкової економіки, який характеризується результатом якості досягнутих результатів в залежності від інтенсивності та швидкості інноваційних процесів на підприємстві.

Висновки з даного дослідження. Таким чином, інноваційний розвиток підприємства є процесом цілеспрямованого, послідовного руху підприємства до збалансованого інноваційного стану під впливом дії зовнішніх та внутрішніх факторів.

Проведений аналіз теорій інноватики показав, що кожна з них характеризує інноваційний розвиток підприємства з різних аспектів та визначає основні фактори впливу на цей процес. Сучасні теорії інноваційного розвитку доповнюють та уточнюють фактори впливу на інноваційний розвиток, дозволяють зосередити увагу на всіх аспектах, які характеризують здійснення інноваційного процесу на підприємстві за умови його подальшого ефективного розвитку.

Література

1. Адаманова З.О. Інноваційні фактори економічного розвитку в умовах глобалізації // Автореф. дис. доктора економ. наук за спеціальністю 08.05.01 – Світове господарство і міжнародні економічні відносини / Адаманова З.О. – К.: КНЕУ, 2006. – 29 с.
2. Овчаренко Т. Теоретичні підходи до становлення та розвитку теорії інноватики / Овчаренко Т. // Економіка. – 2007. – № 93. – С. 41-43.
3. Туган-Барановский М.И. Периодические промышленные кризисы / Туган-Барановский М.И. – М.: Наука, 1997. – 573 с.
4. Маслак О.І. Економічні теорії диверсифікації інноваційного розвитку промисловості / Маслак О.І. // Європейський вектор економічного розвитку. – 2009. – № 2 (7). – С. 107 – 118.
5. Шумпетер Й. Теория экономического развития / Шумпетер Й. – М.: Прогресс, 1982. – 401 с.
6. Друкер П.Ф. Рынок: как выйти в лидеры. Практика и принципы / Друкер П.Ф. – М.: Прогресс, 1992. – 364 с.
7. Криворучко Н.В. Структурні зміни та вплив на них циклічних економічних криз / Криворучко Н.В.: [Електронний ресурс] – Режим доступу //

http://www.nbuu.gov.ua/PORTAL/soc_gum/pips/2009_1/279.pdf.

8. Механізм забезпечення розвитку підприємств: еколого-економічний аспект: Монографія // В.М. Хобта, У.В. Лаврик, О.Ю. Попова, О.Ю. Шилова; ДВНЗ «Донецький національний технічний університет». ННІ «Вища школа економіки та менеджменту». – Донецьк, 2009. – 135 с.

9. Заглумина Н.А. Формирование инструментария оценки уровня инновационного развития предприятия : автореф. дисс. ... канд. экон. наук : 08.00.05 / Заглумина Н.А. – Нижний Новгород, 2011. – 26 с.

10. Федосеева Т. А. Мониторинг инновационного развития экономических систем : автореф. дисс. ... канд. экон. наук : 08.00.05 / Федосеева Т.А. – Нижний Новгород : ГОУ ВПО «НГТУ», 2007. – 24 с.

11. Касс М.Е. Формирование стратегии инновационного развития предприятия на основе управления нематериальными активами // Автореферат дисс. ... канд. экон. наук : 08.00.05 / Касс М.Е. – Москва, 2008. – 24 с.

12. Сай Л.П. Инновационное развитие предприятия на стадии научно-технической подготовки производства // Автореферат дис. ... к.э.н. по специальности 08.06.01 – экономика, организация и управление предприятиями / Сай Л.П. – Львов, 2006. – 22 с.

13. Підкамінний І.М., Ціпуринда В.С. Системні фактори впливу на інноваційний розвиток підприємства / І.М. Підкамінний, В.С. Ціпуринда: [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&iid=480>.

Пілявоз Т.М.

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВА ЯК ВАЖЛИВИЙ АСПЕКТ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

Анотація. У статті розглянуто наукові основи інноваційного розвитку підприємства. Проведено аналіз теорій інноватики, визначені основні аспекти інноваційного розвитку підприємства та фактори, що впливають на інноваційний розвиток.

Ключові слова: інновації, інноватика, інноваційний розвиток підприємства.

Пилявоз Т.Н.

ИННОВАЦИОННОЕ РАЗВИТИЕ ПРЕДПРИЯТИЯ КАК ВАЖНЫЙ АСПЕКТ РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ

Аннотация. В статье рассмотрены научные основы инновационного развития предприятия. Проведен анализ теорий инноватики, выявлены основные аспекты инновационного развития предприятия и факторы, которые на него влияют.

Ключевые слова: инновации, инноватика, инновационное развитие предприятия.

Pilyavoz T.M.

INNOVATIVE DEVELOPMENT OF ENTERPRISE AS IMPORTANT ASPECT OF DEVELOPMENT OF ECONOMY

Annotation. The article reviews the scientific basis of innovative development of enterprise. Analysis of the present level the theories of innovations, the basic aspects of innovative development of enterprise and factors which influence on him are exposed.

Key words: innovations, innovatika, innovative development of enterprise.